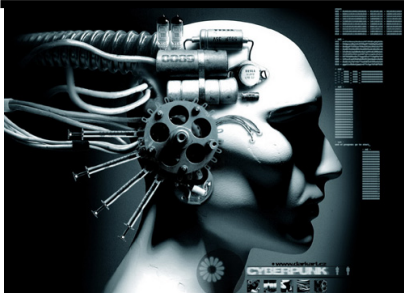

İnsanlığın Düşü: Üst İnsan (1)

İçeriği Yazan: [İhsan SEFER](#) [1] Zaman: Salı, 09/07/2013 - 00:31

Yazar Bloğuna Ekle: Yazarlar Bloğunda Görünsün

Sizi konunun ana çerçevesini çizen transhümanizme götürmeden önce, hümanist felsefe üstüne göz attırmayı düşünüyorum. Bu konuda birkaç ayrıntıyı bilirsek transhümanizmi kavrayabiliriz.

Edebi ve felsefi bir düşünce akımı olarak 14. yüzyılda İtalya'dan diğer Avrupa ülkelerine yayılan bu kavram modern kültürün taşıyıcısı olarak tarihte yerini almıştır. Hümanizm insanı her şeyi ölçütü kabul eden ve onu konu edinen bir düşünce olmasının yanı sıra; özellikle Rönesans düşünürleri arasında insanı temel alan, onun kim olduğu ve evrendekini yerini müşahade eden bir eğilimdir. Bu bağlamda Klasik döneme ait ama Ortaçağ'da kaybolan "insan" ve "ruh" kavramlarını tekrar ele almıştır. Hümanist anlayış, Klasik dönem çalışmalarından elbette etkilenmiştir, fakat onu tekrar etmemiş; onu aşmıştır. Yani Ortaçağ hümanistleri aslında bulundukları çağın değerlerini reddedip, yeni arayışlar, yeni yorumlar içerisine girmişlerdir. Toplum tarafından "insan sevgisi" ifade edilmiş olsa bile, terimsel olarak içine sevgiyi almaz. Bu terim bilimsel ve felsefi bir bakış açısı sunar bize. İnsanı merkeze aldığı için bir fiilin değerlendirilmesi "insana göre" yapılmaktadır. Bu açıdan seküler bir yapısı olduğuna kanaat getirebiliriz. Bu noktada deist, ateist ve agnostik düşüncelerle ilişki içinde olsa bile, etik tabanlı bir felsefi görüş olduğu için bunlarla ilgilenmez.

"Rönesans" terimi bilindiği üzere yeniden doğuş (diriliş) manasına gelmektedir. O çağda halk, sanatçıyı övmek istediğinde, o sanatçının yapıtının, antik çağ eserleri kadar mükemmel olduğunu söylerdi. İtalyanların bu düşünceye sahip olmasının nedeni ise: İtalya'nın bir zamanlar Roma sayesinde uygarlığın kalbi olduğunu bilmesiydi. "Rönesans" düşüncesi de bu yüzden Roma'nın yeniden doğuşu düşüncesi ile alakalıydı.

"Özgürlük" hümanist düşünürlerin önem verdiği bir kavramdır. Ortaçağın güçlü sembollerinden olan krallık, derebeylik ve kilise kanun koyucu ve koruyucu olarak benimsenmişti. Bu kurumların oluşturduğu dikey düzeni eleştiren düşünürler; insanın maddi ve manevi olarak bu düzenden soyutlandığı iddia eder. İnsanı ilgilendiren konulara dini sokmak istemeyen hümanizm, kendisine herhangi bir din karşıtlığı rolü biçmemiştir.

Rönesans hümanizmi, modern bilime öncülük yaptığı kabul edilir. Leonardo, Galileo ve Copernicus gibi bilim insanlarını etkilemiştir. Bu sayede doğa artık matematikle ifade edilmeye çalışılmıştır. Bu sayede aklın önü açılmış ve insanlık yeni bir evreye doğru gitmeye başlamıştır.

Nietzsche'nin, konumuzla alakalı olan üst insan hakkında söylediği şu söz konumuza başlangıç olabilir: *"İnsan, hayvan ile üst-insan arasına bağlanmış bir halattır, öyle bir halat ki, bu halat bir uçurumun üzerinde yer alıyor."* İkinci olarak, Nietzsche yine *"İnsanlık içinde, ortalama insandan başka, daha yüksek ve daha güçlü bir insan türünün gerçekleşmesi gerekir."* diyor.

Bilgisayarın icat edilmesi aslından insanlığın kaderini değiştirecek türdendi. Bunun yanında robot teknolojisi ve yapay zekanın gelişmesi de transhümanistler için sevindirici tarihi dönüm noktaları olsa gerek.

"Tarihte üç büyük olay vardır. Bunlardan ilki, evrenin oluşumudur. İkincisi yaşamın başlangıcıdır. Bu ikisiyle aynı derecede önemli olan üçüncüsü, yapay zekânın ortaya çıkışıdır."

Edward Fredkin

İnsan, korkularının neticesinde kültür birikimi yaratmıştır. Bu korku, canlıların sonu olan "ölüm" ile sıkı bir ilişki içindedir. Bu korku neticesinde geliştirdiği teknoloji stratejileri, insanın kendisinden bağımsız bir "zeka" yaratmasını sağlamıştır.

Edmund Husserl, *"Ölümün mutlak bir hiçlik olduğunu, ancak algının yokluğunu algılayabildiğimiz zaman için ne olduğunu anlayabildiğimizi"* söylüyor. Yaşama mana katmayı amaçlayan kültür yaratımı, ölümle birlikte yok olacağını anlamak insanoğlu için dehşet verici bir durumdu. Dış ortamda karşılaştığı tehlikelerden öldürerek ölümden uzaklaşmak, insanoğlunda dış ortama uyum sağlama olarak görülebilir.

Baumann, insanın yaşarken bildiği ölümün ne olduğunu, deneyimlemesi olanaksız olduğu için onu algılayamayacağını şu sözlerle ifade ediyor: *"İnsanların yalnızca bilmekle kalmayıp, aynı zamanda bildiklerini de bilen ve bildiklerini bilmemeleri olanaksız olan, tek canlı türü olduğu."* Ayrıca **Freud**, *"kendi ölümümüzü hayal edemeyiz."* diyor.

İnsan aklının en büyük düşmanı ölümdür. Ölümsüz akıl: Yapay Zekâ

Yapay zekaya sahip robotların hayatımızı günden güne işgal etmesinin sonucunda bilim insanlarının senaryolarını duyuyoruz. ABD'li bilim adamı ve fütürist Ray Kurzweil, bilgisayarların 2029 yılında

insanlar kadar akıllı olacağını, 2045 yılında ise insan zekasının milyarlarca katı seviyeye ulaşacağını iddia ediyor. New York Üniversitesi'nden bilgisayar bilimi uzmanı Ernest Davis ise "robotların yakın gelecekte insanlara üstün geleceğini düşünmediğini" belirtiyor. Yapay zeka, insanın evreni ve doğayı anlama çabasında kendisine yardımcı olabilecek birçok olanak sunuyor. Ayrıca durum, insanın kendisinden daha zeki, insan ötesi varlıklar yaratma düşünün bir ürünüdür.

Isaac Asimov'un Runaround isimli hikayesinde robotlar için 3 kuralı var:

1- Bir robot bir insana zarar veremez veya kayıtsız kalarak bir insanın zarar görmesine neden olamaz.

2- Birinci yasa ile çatışmamak şartı ile bir robot insanlar tarafından verilen emirlere uymak zorundadır.

3- Birinci ve ikinci yasa ile çatışmamak şartı ile bir robot kendi varlığını korumalıdır.

Robot denildiğinde insan gibi yürüyüp, konuşan; üstelik insan gibi düşünen makineler aklımıza geliyor. Honda tarafından üretilen insansı robot olan Asimo'nun eklenen el becerileri sayesinde daha da ilginç hal aldı. tokalaşmayı yuvarlak cisimleri kavramayı çok rahat yapabiliyor. Üstelik en ilginç yanı da dünyanın ilk bağımsız davranış kontrolü teknolojisine sahip olması. Herhangi bir operatöre bağlı olmadan iletişim kurabiliyor.

Asimo şişenin kapağını kapatabiliyor.

Robotların insana yaklaşması ve insanların robotlaşmaya başlaması karşısında melez bir sistemin ortaya çıkması kaçınılmazdır. İnsanları 3 boyutlu yazıcılarla halen silah kopyalarken, bilim insanları

artık bunun dışında başka şeyler üretmek için kullanıyor. Princeton Üniversitesi'nde aynı teknolojiden biyonik insan kulağı üretildi. İnsanların gerçek kulağından daha iyi duyma kapasitesine sahip üstelik. Bugüne dek insan dokusu ve elektronik birlikte kullanılarak benzer bir organ üretilmemişti.

Princeton Üniversitesi'nde üretilen biyonik kulak.

Daha öncesinde ise Cornell Üniversitesi bilim insanları tarafından organik kulak yapılmıştı.

Bu tip buluşlarla birlikte gündeme gelen bir konu ise gelişmiş organların kullanılması ile üst-insanların yaratılabileceği: **Transhümanizm**.

İleride insanlar herhangi nedenle bir organını kaybettiğinde onların yerine yenisini koymak hiçte zor olmayacaktır. Vücutlarının üç boyutlu taraması yapılan insanlar, bir kayıp nedeniyle doktora gittiğinde doktor sisteme erişip şahsa ait dosyaları bulur. Bu sayede organ "yeni sürümüyle" değiştirilebilir.

Robot sözcüğü 1920lerde kullanılmış olsa bile bunun çalışmaları aslında o kadar da yeni değil. M.Ö. 3000 yıllarına dek uzanan ve Eski Mısır, Yunan, Anadolu gibi medeniyetleri de kapsayan bir serüveni var. Anadolu'da yaşayan Cizreli Ebul-iz (El Cezeri - Al Jazari) robotik konusunda çok önemli çalışmalar yapmıştır. **(1)**

Gotik edebiyatın başyapıtlarında sayılan üst-insan ütopyasının da işlendiği Mary Shelley'nin 1818 yılında yayımladığı Frankenstein adlı roman Freudçu psikanalitik eleştiri alanında da analiz edilmiştir. (Bilinç, bilinçaltı, ego, id) **(2)** Romanın kahramanı tıp öğrencisidir. İnsan zekasının yarattığı ama denetleyemediği bir yaratıktan bahsedilmektedir. İnsan zekası hastalıklara son vermek için insanı yeniden yapmaya başlar. Bu sayede de daha önce değindiğim gibi "insanın ölümüne" bir çözüm bulmaktır aslında. Yaşamın sırrını keşfeden Dr. Frankenstein, üst-insan için kollarını **"Tanrı Rolü"** için sıvar.

"Kendi korkularımızı cisimleştirdik ve hayal gücümüzle dehşet ürünü bir canavar yarattık. Bizler, yaratıcı deme gücünü gösterdik kendimize ve böylece tanrıya karşı gelmiş olduk. İnsan aklında var ettiği şeylerden kaçamaz. Şimdi onu geldiği yere geri göndermeliyiz: aklımıza. Tanrıyı öldürdüğümüz gibi, tanrı zaten çoktan öldü!" (*Gotik Film, Ken Russell - 1986*)

Frankenstein

Frankenstein

1987 yapımı *Robocop* filmi çoğumuz biliriz. Filmin başrolünde melez (insan-robot) bir karakter oynamaktadır. Bir çatışma sırasında öldürülen polis memuru Alex Murphy'nin bedeni çelikten yapılmış bir robotla birleştirilir. İlginç bir yanı daha var: Robotla birleştirilirken hafızasını yeniden kazanır.

Hepimizin bildiği gibi: RoboCop

Gelecek yazımda daha da detaylarına gireceğim. Görüşmek üzere...

İhsan SEFER

ihсан.sefer@politikadergisi.com

Kaynaklar:

1 - "Cezerî Üzerine Türkçe ve Yabancı Kaynaklar", *Bilim ve Ütopya*, Ocak 2002, Sayı 91, İstanbul 2002, s. 50-51.

2- *Edebiyat ve Yorum- Abdullah Şevki Havuz Yayınları Birinci Baskı Şubat 2009*

Yorumlar**Üst İnsan Robot Olamaz...**

İçeriği Yazan: Ümit MİNEL Zaman: Salı, 09/07/2013 - 08:19

Üst insanın robot olacağını düşünmüyorum. Üst insan bilinç düzeyi gelişmiş insanlardan oluşacaktır.

Evet, tam da bu noktaya

İçeriği Yazan: İhsan SEFER Zaman: Salı, 09/07/2013 - 08:55

Evet, tam da bu noktaya değiniyorum zaten. Yapay zekanın bilinçsiz olacağı anlamına gelmeyecektir ileride. Üst insan modelinin melez bir oluşum olacağını düşünüyorum. Yukarıda verdiğim biyonik kulağın insan vücudunda daha denenmediği biliyoruz, ancak bu yapının denenmesi için sinir sistemimizle uyumlu hale getirilmesi gerekmektedir. Bugüne değin gerçekleştirilmiş elektronik protez kol mevcut. Bir miktar doku hissi de veriyor... Gelişmeleri hep birlikte takip edeceğiz. Üst insanlar insan, ama başka insanlar...

Gerçek İlericilik, Toplumsal İlericiliktir!

İçeriği Yazan: Mehmet ÇAĞIRICI Zaman: Salı, 09/07/2013 - 10:40

Transhümanizm, insanın sınırlı olan olanaklarını, modern teknolojinin kullanılmasıyla genişletmeyi amaçlayan bir düşünce akımıdır. Transhümanizmin ana bakış açısı, insanlığın ilerlemeye mecbur olduğudur. Tanınmış Transhümanizm lerden biri olan Eugeniker Julian Huxley, Transhümanizm felsefesini şu cümle ile ifade etmeye çalışmıştır.

"İnsan, insan olarak kalır, fakat yeni olanaklar gerçekleştirerek kendini ve kendi doğasını aşar."

Son zamanlarda yeni bir felsefe akımı gibi sunulan Transhümanizm; kendi kökeninin rönanstan geldiğini iddia ederek, evrimci bir dünya görüşüne sahip olduğuna inanır ve Alman Filozof Friedrich

Nietzsche'yi ise geçmişteki önder atası olarak görür.

***

Her ne kadar Transhümanizm, kendisini **Hümanizmin** bir kolu olarak değerlendirse de değildir. Çünkü Transhümanizm; hümanizmi, sadece insan aklına ve bilimine saygı duyan ve insanlığı ilerlemeye mahkum olarak gören bir düşünce akımı olarak yorumlamaktadır.

Oysa **Hümanizm**; insanın kendisinin, kişiliğinin ve yeteneklerinin gelişmesini, ancak **onurlu** bir biçimde ve **özgür** bir toplumsal ortamda gerçekleştirebileceğine inanan bir dünya görüşüdür. Yani Hümanizm'de **onur ve özgürlük**; insanın toplumsal evriminde çok önemli rol oynarken, Transhümanizm'de bu onur ve özgürlüğün rolünü **teknoloji** almaktadır.

Marks ve Lenin tarafından bilimsel ve gerçekçi bir temele oturtulan **bilimsel sosyalizm**, en **hümanist** bir toplum biçimidir. Çünkü toplumsal yaşamı yaratan en başta emekçiler, onlarla beraber hemen hemen bütün halk ve tek tek her birey, kapitalist üretim biçimindeki koşullar nedeniyle kendilerine ve kendi işlerine **yabancılaşmış**, **onursuz** ve **tam özgür olmayan** çalışma koşullarında yaşamaktadırlar.

Öte taraftan kapitalizmde bilim ve teknolojiye gelişim ise korkunç bir hızla ilerlemekte, insanlar yeni yeni teknolojik harikalar yaratmaktadırlar. Fakat teknolojik bu ilerleme kapitalist toplumsal koşullar altında emekçilere ve halka; özgürlük, onurlu bir iş ve yaşam, kendini aşma ve geliştirme getirmediği gibi, tam tersine onların daha da fazla sömürülmesine, emeklerine daha da yabancılaşmalarına ve özgürlüklerini daha da fazla kaybetmelerine, işsiz kalmalarına vs. neden olmaktadır.

Görülüyor ki Transhümanizm gibi uydurma felsefi dünya görüşleri, aslında kapitalist sistemi ve onun insanlık onuruna aykırı koşullarını asla eleştirmemekte, sadece soyut bir biçimde bilim ve teknolojik ilerlemeyi yüceltmektedir. Kısaca bu tip düşünce akımların ana işlevi; aydın ve eğitimli insanların dikkatlerini, kapitalizmin eleştirisinden uzaklaştırarak; onların, teknolojik gelişmeye odaklanmalarını sağlamaktır.

İnsanlık için ilerlemenin özü, teknolojiye değil, toplumsal alandadır. Kapitalizmden sosyalizme geçiş, insanlık için en büyük ilericiliktir!

Evet, transhümanizmin vahşi

İçeriği Yazan: İhsan SEFER Zaman: Salı, 09/07/2013 - 11:49

Evet, transhümanizmin vahşi görüşünü yazı dizilerimde dile getireceğim zaten. Ancak buna uydurma diyerek geçiştirilmesine karşıyım. Adına her ne dersek diyelim bu teknolojik gelişmeyi "uydurma" diyerek yok sayamayız. Gözlerimizi kapatan elin ardında bu gerçek var. Benim değindiğim konuda transhümanist yaklaşımın dünyayı nereye sürüklediğine dair bir öngörüdür sizin de anladığınız gibi. Transhümanist düşüncenin yol açtığı bu vahşeti incelemek gerektiğini düşünüyorum. Değerli yorumunuz için teşekkür ederim.

- [Analiz](#) [2]
- [Bilim/Kuramsal](#) [3]

Kaynak URL (24/04/2024 - 03:16 tarihinde yazdırıldı):

<http://politikadergisi.com/makale/insanligin-dusu-ust-insan-1>

Bağlantılar:

[1] <http://politikadergisi.com/pd-uye/ihsan-sefer>

[2] <http://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/analiz>

[3] <http://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/bilimkuramsal>